

TÖRÖLVE!
A másolást megszüntette:
Király Imre
Bem. IV. VFC FÁCS TUD km. tgr. 10. 7.
1998 04. 15.

[handwritten] László

Törítés hitelesül:

[handwritten signature]
P. H.

Az MNK biztonságpolitikai helyzete és
katonai tennivalók

A nemzetközi biztonság új koncepciójának meghirdetése, a szovjet-amerikai INF-megállapodás, a hagyományos erők meghirdetett csökkentése, a védelmi doktrína deklarálása a Varsói Szerződésben új lehetőséget teremtenek hazánk számára is.

Az európai hagyományos haderők és fegyverzetek csökkentéséről elkezdődött tárgyalások jelentős enyhüléshez vezethetnek, kiküszöbölhetik az asszimetriákat, nagymértékben csökkenthetik a felhalmozott haderők és fegyverzetek mennyiségét, ezáltal növelve a kölcsönös biztonságot.

A kedvező tendenciák mellett az erőegyensúly alakulása szempontjából nem elhanyagolható, hogy az USA folytatja új fegyverkezési-kutatási programját, valamint a többi NATO-oroszállyal együtt folytatja a fegyveres erők korszerűsítésének politikai előkészítését.

Hazánk katonaföldrajzi helyzete szempontjából meghatározó, hogy egyetlen NATO-tagállammal sem határos. Sem Ausztria, sem pedig Jugoszlávia nem jelent katonai értelemben fenyegetést Magyarországgal szemben, és kapcsolatrendszerünkben sincsenek feszültséggerjesztő elemek. A Romániával fenntartott kapcsolat megromlásának a politikai konfrontáción túlmutató jegyei egyelőre nem egyértelműek (nukleáris kapacitás, vegyi fegyverekkel kapcsolatos álláspont, határmenti tevékenység, speciális szolgálatok tevékenysége).

Egy VSZ-NATO katonai konfliktus esetére Észak-Olaszország és az NSZK területéről, valamint más irányból maximálisan az

elábbi szárazföldi, illetve légi erő csoportosítás irányul hazánk ellen a semleges Ausztria területén keresztül: 6-7 hadosztály, mintegy 200.000 fő, 1200-1300 db harckocsi, 1100-1200 tüzérségi löveg és aknavető, s az első tömeges légitámadásban 500 db repülőgép.

Magyarország biztonságpolitikai környezete és helyzete, a nemzetközi életben végbemenő kedvező változások, a biztonságpolitika új felfogása lehetővé és szükségessé teszi szövetségünk és országunk katonai doktrínája védelmi jellegének fokozottabb, teljesebb körű érvényesítését hadseregünk fejlesztésében. A Varsói Szerződés hadseregei az elmúlt évben egyeztetetten megtették a kezdeti lépéseket ebbe az irányba. Az elkövetkező években úgy kell elvégeznünk a hadsereg átalakítását, további korszerűsítését, felkészítését, hogy néhány éven belül teljes összhangba kerüljön a védelmi doktrína politikai és katonai oldala.

A katonai enyhülés eddigi eredményeiből kiindulva és annak várható további folytatódásával számolva egy új hadseregkép kialakulásának politikai alapját az új biztonságpolitikai felfogás erősödő tényerése, katonai oldalát a hadászati védelemnek megfelelő katonai-technikai feltételek megteremtése képezheti. A Magyar Néphadsereg szervezetét, fegyverzetét az ésszerűen elégséges védelem követelményeivel összhangban kell kialakítani, korszerűsíteni, s az MN-t a szövetséges hadseregekkel, mindenképp a Szovjet Hadsereggel szoros együttműködésben védelmi feladatokra kell felkészíteni.

A Magyar Néphadseregnek képesnek kell lennie arra, hogy szárazföldi erőivel szilárd védelmi tevékenységet folytasson az ország nyugati határán és agresszió esetén a beérkező szövetséges (szovjet) csapatokkal együtt részt vegyen az ellenséges erők támadásának visszaverésében. A honi légvédelmi erőknek képesnek kell lenniük felvenni a harcot egy ellenséges tömeges

légicsapás első hullámában (80-100 repülőgép) támadó erők ellen, s a továbbiakban a szövetséges légvédelmi erőkkel együtt a légi ellenség fő erői támadásának elhárítására.

A Magyar Néphadsereg korszerűsítése, feladatainak teljesítése továbbra is csak a Varsói Szerződés keretében valósítható meg, bár az elkövetkezendő időszakban növekvő fontosságra tesz szert a magyar-szovjet kétoldalú katonai együttműködés bővítése minőségileg új elemekkel. Ennek során szövetségeseinkkel összehangoltan márlegelni kell a szomszédos országokkal és a NATO-tag-államokkal folytatandó tárgyalások menetében a lehetséges és szükséges lépéseket, meg kell vizsgálni további egyoldalú csökkentések kérdését.

Különösen fontos jelentőséggel bír számunkra a hadsereg fejlesztése tekintetében, hogy az ország teherbíró képessége, a népgazdaság várható alakulásának reális megítélése alapján kerüljön meghatározásra a védelemre fordítható anyagi eszközök nagysága.

E vonatkozásban egyértelműen levonható az a következtetés, hogy az ország gazdasági helyzetének alakulása nem teszi lehetővé az MH jelenlegi nagyságrendjének és kialakult struktúrájának korszerű szinten való biztosítását.

Összességében a nemzetközi katonapolitikai körülmények és lehetőségek, a belső társadalmi és gazdasági feltételek alakulása, az új biztonságpolitika felfogása korszakváltást jelent a Magyar Népköztársaság szempontjából.

Az új biztonságpolitikai felfogás térnyerését, az európai hagyományos erők és fegyverzet csökkentéséről folyó tárgyalások várható eredményeit, az ország teherbíróképességét is figyelembe véve a néphadsereg személyi, technikai állománya mintegy 30-35 % -kal csökkenjen 1995-ig, ami koncepcionális új szerkezetben való-

suljon meg. Célszerű lenne megvizsgálni a fegyveres erők komplex átalakítását: egy hivatásos mag köré épülő milícia-rendszerben szervezett állampolgári véderő és a határőrség, valamint a munkásőrség integrálása a honvédelembe. Az új struktúra kialakítására a már meghozott intézkedések megvalósításával párhuzamosan a VIII. tervidőszak elején kerüljön sor oly módon, hogy a hadsereg hadrafoghatósága és alkalmazhatósága minden időben biztosított legyen. A korszerűsítés során minden vonatkozásban a minőségi mutatók javítását kell előtérbe helyezni és a kül- és katonapolitikai kérdések összhangjának biztosításával növelni kell a katonadiplomáciai kezdeményezéseket.

Leszerelési tennivalók
különös tekintettel a hagyományos leszerelésről,
illetve a biztonság- és bizalomgerősítő intézkedésekről
follytatandó tárgyalásokra

Az európai hagyományos leszerelési tárgyalásokon szereplő kérdések összetettsége, az előirányzott intézkedések volumene, a felek álláspontjában jelenleg fellelhető, s néhány kérdésben áthidalhatatlannak tűnő különbségek előrevetítik, hogy hosszan elhúzódó, nehéz tárgyalásokra kell számítani, amelyek nem feltétlenül a tervezett mértékű és ütemezésű haderőcsökkentéseket eredményezik majd.

Feltehetően a fentiekhez hasonló helyzetértékelés és gondolatmenet alapján jutott a Szovjet politikai vezetés arra a következtetésre, hogy a tárgyalásos megállapodásokat nem bvárva, egyoldalú alapon célszerű megvalósítani az egyébként is kilátástalan helyzet aszimmetria-felszámolás részét. A szovjet vezetés felismerte, hogy e csökkentések előrehozott megvalósításából pótlólagos politikai, gazdasági és propagandaelőnyei származhatnak. A szovjet egyoldalú csökkentés, amely az előerő tekintetében kiiktatta a VSZ fölényének Szovjetunióra eső részét,

felveti a kérdést: a VSZ többi tagállama, így hazánk saját aszimmetria-részesedésének egyébként már korábban felvállalt kiiktatásával bevárja-e az erről szóló tárgyalásos megállapodást, vagy pedig a tárgyalások alakulásának bizonytalansága, esetleges elhúzódása miatt éljen az előrehozott, egyoldalú csökkentések mindazon előnyével, amelyek a Szovjetunió egyoldalú lépését is vezérelték.

A NATO és a VSZ saját erőkre vonatkozó adatait alapul véve a VSZ fölényének kiiktatásához az előerőben (légierőt nem számítva) a jelenlegi szinthez képest 25-30 %-os csökkentést, míg a technikai eszközök tekintetében 50-60 %-os csökkentést kell végrehajtani. Az MN fejlesztésére vonatkozó PB-határozatban előirányozottak közel állnak a leszereléspolitikai szempontból is kívánatos szintekhez, bár a technikai eszközök bizonyos kategóriái tekintetében (elsősorban páncélozott szállító harcjárművek és harckocsik) közelíteni szükséges a hagyományos leszerelési tárgyalások várható követelményeihez, mivel ez nemzetbiztonsági és költségvetési szempontból is alátámasztható.

Fontos, hogy az elfogadandó csökkentési intézkedéseink illeszkedjenek az európai hagyományos leszerelési tárgyalásokhoz. Célszerű lenne ezen "leírtnak" tekinthető erők csökkentését, amelyet már politikailag is megvalósítottunk, a szükséges egyeztetést követően, a lehető legrövidebb időn belül teljességgel deklarálni és a PB által tárgyalt javaslat technikai eszközök tekintetében radikálisabb változatát 2-3 éven belül végrehajtani. A csökkentéseket tárgyalás-konform módon célszerű végrehajtani. Ez a pontos adatszolgáltatáson túl, a csökkentések teljes kötetében és lehetőség szerint nemzetközileg és ellenőrizhető (megfigyelhető) lebonyolítását jelenthetné.

A csökkentésekből származtatható gazdasági, belpolitikai, külpolitikai és leszerelési haszon csak az intézkedések fentiek szerinti végrehajtása esetén válik optimálissá. Egyértelmű, hogy a csökkentések gyors ütemű megvalósítása olyannyira nél-

különbözőt erőforrásokat korábban szabadít fel a nemzetgazdaság számára. Nem szorul magyarázatra, hogy a hadsereg "áramvonalasításából" a haszon belpolitikailag csak akkor kamatoztatható, ha a közvélemény mihamarabb és teljes mélységében megismerkedik a csökkentések mértékével. Ez is a csökkentés gyors és teljes körű bejelentése mellett szól. Aszimmetria-részesedésünk kiiktatásának előrehozásával, illetve ennek bejelentésével helyrehozhatnánk azt a külpolitikai tévesztést, amely abból adódott, hogy miközben magyar részről folyamatosan hangoztattuk készségünket előremutató intézkedésekre (kísérleti terep), a konkrét lépések megtételének időzítése és lebonyolítási módja tekintetében lemaradtunk a többi VSZ-tagállammal szemben. Elenjárá szerepünket az európai biztonság terén csak egy ilyen előremutató lépéssel tudjuk visszaszerezni.

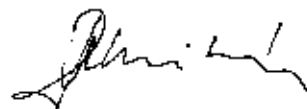
A Magyarországra kivetíthető aszimmetriák egyoldalú és teljes felszámolásának mielőbbi deklarációjával és szűk időkeretek közötti végrehajtásával, ha ez a VSZ többi tagállama részéről is hasonló lépéssel párosulna, el lehetne kerülni azt, hogy a hagyományos leszerelési tárgyalások első 3-4 éves szakasza csak a VSZ-főlény kiiktatásának kérdéseivel foglalkozzon, s ennek következtében a VSZ teljes defenzívájának jegyében folyjon. Ésszerűbbnek tűnik az egyébként is kilátásba helyezett csökkentéseket előrehozva, már a tárgyalások első szakaszában olyan helyzetbe kerülni, hogy tárgyalásokat lehessen kezdeni az aszimmetria kiiktatásokat meghaladó, s így a nyugati felet is érintő jelentős (nem kozmetikai) csökkentésekről is.

A hamarosan beinduló európai hagyományos leszerelési tárgyalásokkal összefüggő feladat annak biztosítása, hogy Magyarország mind tartalmilag, mind pedig formailag megfelelően bekapcsolódhasson az európai leszerelési intézkedésekbe. A hagyományos leszereléssel kapcsolatos törekvéseink realizálását potenciálisan veszélyeztető elem, hogy Magyarország besorolását a közép-európai régióba

mind ez ideig nem sikerült szocialista partnereinkkel elfogadtatni, s ezért nem biztosított, hogy Magyarország részese legyen a várhatóan Közép-Európára szorító elsődleges csökkentési intézkedéseknek. Dél-Európához sorolásunk az összes ellenérv mellett a veszéllyel is jár, hogy lehetetlenné teszi a magyarországi tárgyalásos csökkentéseket, mivel a déli szárnyon a NATO főlénye miatt nyugati csökkentésekre lehet számítani.

A hagyományos leszerelési, illetve a bizalom- és biztonság-erősítő intézkedésekkel foglalkozó tárgyalásokkal párhuzamosan, célszerű lenne osztrák-magyar-jugoszláv bizalom-erősítő rendszer kiépítését kezdeményezni. A számításba vehető megegyezések között szerepelhetnének olyan kölcsönös kötelezettségek, amelyek a határ meghatározott szélességű övezetében megtiltanák bizonyos szintet meghaladó erők összevonását és helyőrségen kívüli tevékenységét.

Budapest, 1989. március 07.

(Dr. Földesi István)

az MSZMP KB főtitkár szakértője